

כאכה ל
לבת

הלכה של שבת

לשבת מברכין חודש ניסן

לכיתות א'-ג'

בתורה נאמר שאסור לעשות מלאכה בשבת. על פי מה נדע מה הן המלאכות שאסור לעשות בשבת? הרי בתורה לא כתוב באופן מפורט מה הן המלאכות הללו? חכמים לימדו אותנו לשים לב שהציווי בתורה לבנות את המשכן כתוב ממש סמוך לציווי לשמור את השבת (בחומש שמות פרק לה, בתחילת פרשת ויקהל). הם למדו מכך שהמלאכות שבאמצעותם בנו את המשכן במדבר, הן המלאכות שאסור לעשות אותם בשבת. מספר המלאכות שאסור לעשות בשבת הוא: שלושים ותשע. הן נקראות: ל"ט מלאכות שבת.

רשימת כל שלושים ותשע המלאכות מופיעה במשנה במסכת שבת (פרק ז משנה ב), והפעם נתייחס רק נציין רק את אחת עשרה המלאכות הראשונות: [1] הזורע [2] החורש [3] הקוצר [4] המעמר [=לאסוף את כל מה שקצרו לערימה אחת] [5] הדש (=לפרק שיש על גידול שנקצר מהקרקע) [6] הזורה (=לפזר ולהפריד לכלוך מגידול קרקע באמצעות רוח). [7] הבורר (=להפריד ביד בין דבר שרוצים בו לדבר שלא רוצים בו) [8] הטוחן [9] המרקד (=כמו פעולת בורר אך באמצעות כלי, כמו נפה) [10] הלש [11] האופה. כל המלאכות הללו אילו הן פעולות שעושים מאז שזורעים חיטים או דגנים אחרים עד שלבסוף טוחנים את הדגנים, מנפים הקמח, לשים הבצק ואופים בתנור.

ל"ט המלאכות האסורות, לא נקבעו בגלל שנדרש מאמץ גדול לבצע אותם. יש פעולות שמשקיעים מאמץ גדול לעשות אותם, ואף מזיעים הרבה, ואין בהם כל איסור, ואדרבה אולי אף מצווה. למשל: ללכת זמן רב כדי להגיע לבית כנסת להתפלל; לערוך בשבת סעודה בה משתתפים הרבה אורחים, ועוד דוגמאות רבות. מה שקובע אם מותר או אסור לעשות את המלאכה הוא האם זו מלאכה שבאמצעותה בנו את המשכן במדבר.

הרב יעקב מאיר היה הראשון לציון בארץ ישראל עוד לפני קום המדינה. הוא פירסם מעט תשובות הלכתיות, אך אחת התשובות ההלכתיות המפורסמות שלו היא על הדרך לחלוב פרות בשבת, בתקופה בה עוד היו חולבים באופן ידני. [התשובה מופיעה בהקדמה לספר של הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, משפטי עוזיאל בשאלות הזמן].